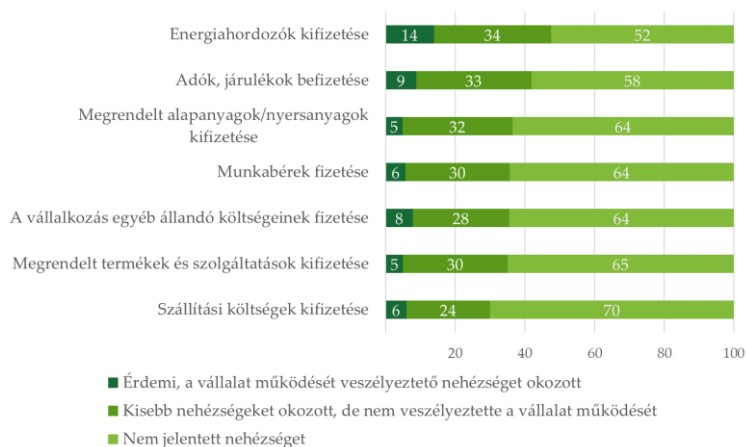

Gazdasági Havi Tájékoztató

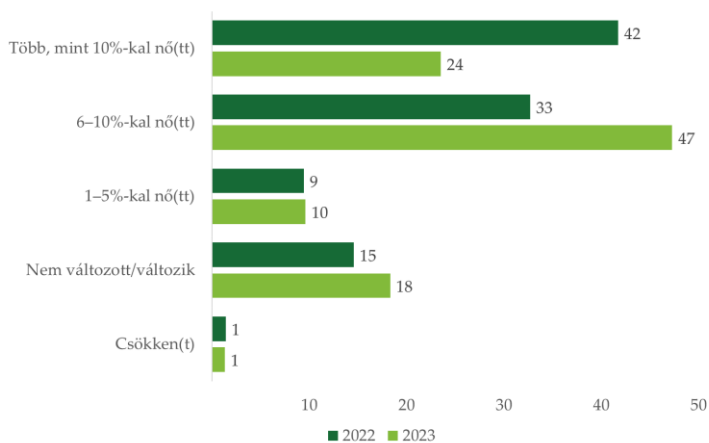
A vállalkozások pénzügyi nehézségei...

Elemzésünk a vállalkozások pénzügyi helyzetét vizsgálja a GVI 2022. októberi konjunktúrafelvétele alapján. A legtöbb vállalkozásnak a megelőző hónapokban az energiahordozók kifizetése jelentette a legnagyobb pénzügyi nehézséget. A cégek többsége nem tartja valószínűnek, hogy leállásra kényszerül... [Bővebben](#)

A vállalatok pénzügyi nehézségei az elmúlt hónapokban, százalék

Bruttó bérek változása 2022-ben és 2023-ban, százalék

Ár- és bérváltozások (2022–2023)

A GVI 2022. októberi konjunktúrafelvétele alapján a vállalkozások 82 százaléka tervezi a belföldi értékesítési árai emelését a következő fél évben.

2023-ra vonatkozóan a hazai vállalkozások 81 százaléka tervez béremelést. Többségük a jelenlegi inflációnál alacsonyabb mértékű béremeléssel számol... [Bővebben](#)

Nemzetközi tendenciák

A németországi IFO üzleti bizalmi index értéke növekedést mutat januárban. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) szintén javulást mutat. A munkanélküliségi ráta ugyanazon a szinten maradt Németországban. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index értéke csökkent az előző hónaphoz képest... [Bővebben](#)

A VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI NEHÉZSÉGEI, KAPACITÁSCSÖKKENTÉSSEL ÉS LEÁLLÁSOKKAL KAPCSOLATOS VÁRAKOZÁSOK AZ ENERGIAVÁLSÁG IDŐSZAKÁBAN

Elemzésünkben a vállalkozások pénzügyi helyzetének percepcióját vizsgáljuk, a cégek pénzügyi nehézségei, a vállalati tevékenység korlátozása, valamint az azonos ágazatba tartozó, közvetlen versenytársak piacról való kilépési kockázatára vonatkozó várakozások szempontjából. Az elemzésben szereplő adatok az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb féléves konjunktúrafelvételeiből származnak. A 2022 októberi adatfelvétel során összesen 2 135 hazai vállalkozás vezetőjének véleményét gyűjtöttük össze.

Az elmúlt hat hónapban tapasztalt pénzügyi nehézségek

A legtöbb vállalkozásnak a 2022 októberét megelőző hónapokban az energiahordozók kifizetése jelentette a legnagyobb pénzügyi problémát: a cégek 14 százalékának érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézséget okozott, további 35 százaléknak pedig kisebb nehézségeket okozott ez a kötelezettség, de nem veszélyeztetette a vállalat működését. A második leggyakrabban említett pénzügyi nehézség az adók és járulékok befizetése volt, amiről a cégek 8 százaléka mondta azt, hogy érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézséget okozott, 34 százaléknál pedig kisebb nehézséget jelentett. A harmadik leggyakrabban említett nehézség a megrendelt alapanyagok és nyersanyagok kifizetése a vállalatok 5 százalékának okozott érdemi nehézséget, és 32 százalékának kisebb nehézséget.

A kisebb vállalatokat nagyobb arányban érintették a különböző pénzügyi nehézségek, mint a nagyvállalatokat. A négy vizsgált ágazat – ipar, építőipar, kereskedelem, szolgáltatás – hasonló

mértékben volt érintett. A vizsgált pénzügyi kötelezettségek mindegyike alacsonyabb arányban jelentett érdemi vagy kisebb nehézséget a döntően exportáló illetve a részben vagy egészében külföldi tulajdonban lévő cégek számára, mint a tisztán hazai tulajdonban lévő és a hazai piacra termelő vállalatoknak.

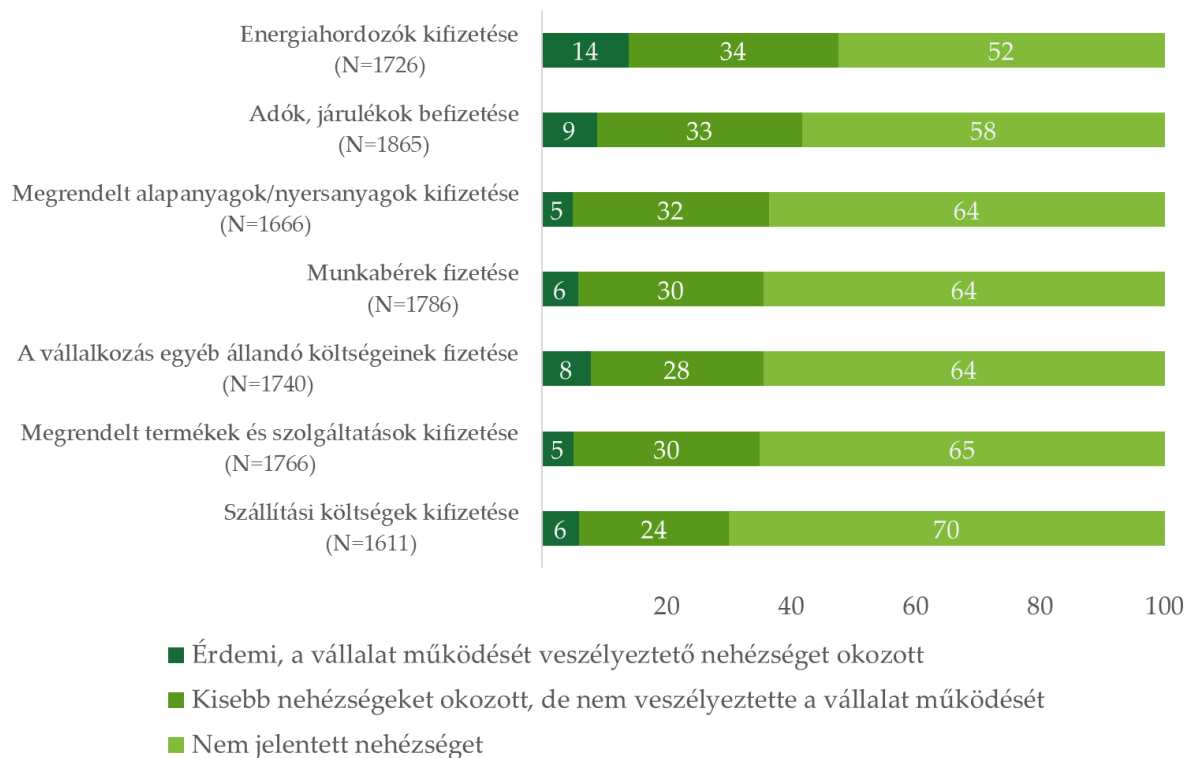
Kapacitáscsökkentéssel és leállásokkal kapcsolatos várakozások

A cég tevékenységéhez szükséges energiahordozók, illetve alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek beszerzési nehézségeit figyelembe véve a cégvezetők többsége egyáltalán nem tartja valószínűnek a következő félév folyamán cége teljes leállítását (67, illetve 69%). A cégek a kapacitáskihasználtság csökkentését mindkét esetben elképzelhetőbbnek tartják, mint a teljes leállást. A vállalkozások körülbelül harmada ugyanakkor nem tartja valószínűnek azt sem, hogy az energiahordozók ára miatt (29 százalék egyáltalán nem tartja valószínűnek) vagy a nyersanyagárak miatt (37 százalék) a kapacitáskihasználtság csökkentésére kényszerülne. Az energiaárak miatti

kapacitáskihasználtság csökkentését a megkérdezett cégek 15 százaléka tartja nagyon valószínűnek, miközben a teljes leállást csupán 3 százalékuk. Ez az arány az alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek beszerzési nehézségei esetében 8, illetve 2 százalék. Összességében az is elmondható, hogy a megkérdezett cégvezetők az alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek

beszerzési nehézségei miatti kapacitáskihasználtság-csökkentést, illetve teljes leállást kevésbé tartják valószínűnek, mint az energiaárak alakulása, illetve az energiahordozók beszerzési nehézségei miatti csökkentést, illetve teljes leállást.

A vállalatok pénzügyi nehézségei az elmúlt hónapokban, százalék

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

A cég tevékenységéhez szükséges energiahordozók, illetve alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek beszerzési nehézségeit figyelembe véve a cégvezetők többsége egyáltalán nem tartja valószínűnek a következő félév folyamán cége teljes leállítását (67, illetve 69%). A cégek a kapacitáskihasználtság csökkentését mindkét esetben

elképzelhetőbbnek tartják, mint a teljes leállást. A vállalkozások körülbelül harmada ugyanakkor nem tartja valószínűnek azt sem, hogy az energiahordozók ára miatt (29 százalék egyáltalán nem tartja valószínűnek) vagy a nyersanyagárak miatt (37 százalék) a kapacitáskihasználtság csökkentésére kényszerülne. Az energiaárak miatti

kapacitáskihasználtság csökkentését a megkérdezett cégek 15 százaléka tartja nagyon valószínűnek, miközben a teljes leállást csupán 3 százalékuk. Ez az arány az alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek beszerzési nehézségei esetében 8, illetve 2 százalék. Összességében az is elmondható, hogy a megkérdezett cégvezetők az alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek beszerzési nehézségei miatti kapacitáskihasználtság-csökkentést, illetve teljes leállást kevésbé tartják valószínűnek, mint az energiaárak alakulása, illetve az energiahordozók beszerzési nehézségei miatti csökkentést, illetve teljes leállást.

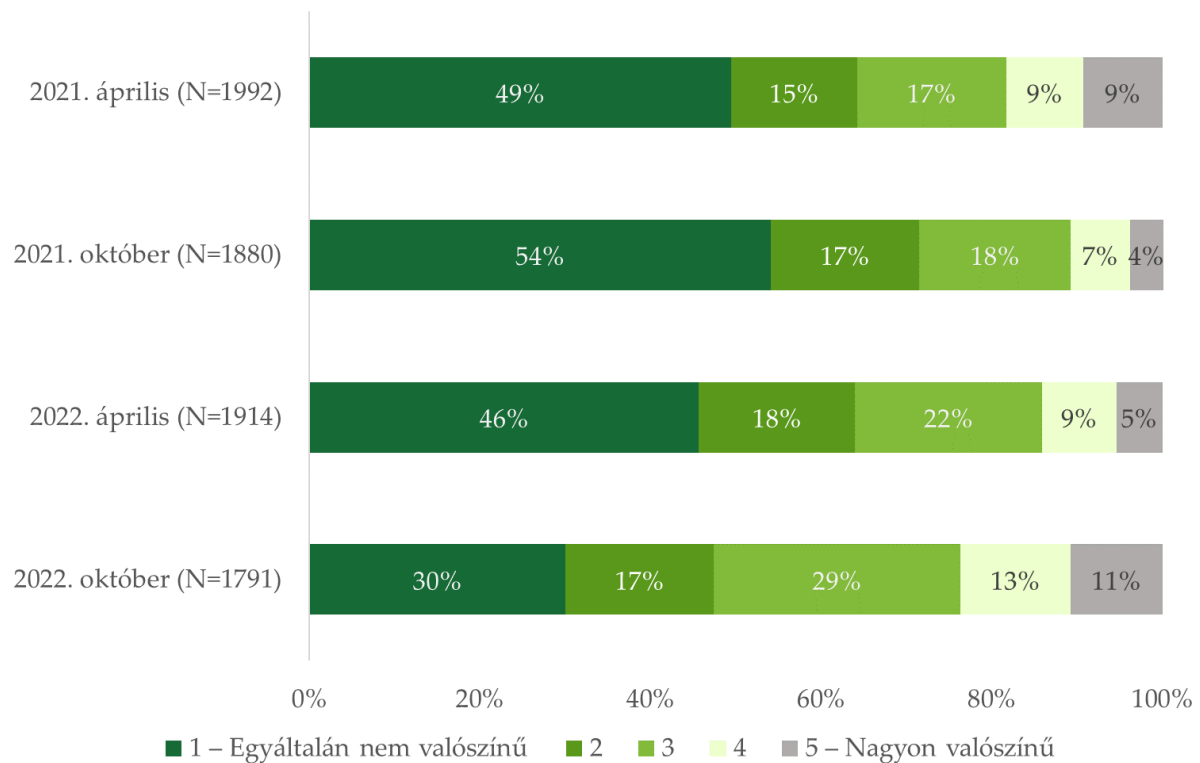
A cégméret növekedésével mind az energiaárak alakulása, illetve az energiahordozók beszerzési nehézségei miatti, mind az alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek beszerzési nehézségei miatti kapacitáskihasználtság-csökkentés, illetve teljes leállás valószínűsége csökken.

Az **energiaárak** miatti kapacitáskihasználtság-csökkentés az ipari, a nem exportáló, illetve a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek esetében a legvalószínűbb, míg az építőipari, a részben exportáló, illetve a külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalkozások kevésbé számítanak erre. Teljes leállásra a szolgáltató szektorban, illetve a nem exportáló cégek körében van a legnagyobb esély, míg a kereskedő, illetve részben exportáló vállalatok ezt kevésbé tartják valószínűnek.

Az **alapanyagok, nyersanyagok, késztermékek** beszerzési nehézségei miatti kapacitáskihasználtság-csökkentés szintén az ipari, illetve a nem exportáló cégek esetében a legvalószínűbb, míg a szolgáltatást nyújtók, illetve a részben exportálók körében ezt kevésbé tartják valószínűnek. Teljes leállásra az építőipari cégek, illetve a nem exportáló cégek számítanak leginkább, míg a kereskedő, illetve részben exportáló vállalatok a legkevésbé.

A felmérésben a válaszadókat arra is megkértük, hogy 1-től 5-ig terjedő skálán jelöljék meg, mennyire számítanak arra, hogy a következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket, kilépnek a piacról. A megkérdezett vállalatvezetők **30 százaléka egyáltalán nem tartja valószínűnek, azonban 11 százaléka arra számít, hogy nagy valószínűséggel lesz olyan versenytársa, amely felfüggeszti tevékenységét, kilép a piacról az elkövetkező félév folyamán.** Összességében az látható, hogy míg 2021 áprilisáról 2021 októberére valamelyest csökkent, **2022 áprilisára megnövekedett azon vállalatvezetők aránya, akik a versenytársak tevékenységének felfüggesztésére, piaci kilépésére számítottak, 2022 októberében pedig tovább növekedett ez az arány.** A bizonytalanságot is tükröző közép kategóriát (3-as érték) is többen jelölték 2022 októberében, mint 2022 áprilisában (7 százalékpontos különbség).

Hazai vállalkozások elkövetkező félére vonatkozó percepciói az azonos ágazatba tartozó versenytársak tevékenységének felfüggesztésével, piaci kilépésével kapcsolatban

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

A cég méretének növekedésével csökken azon vállalatvezetők aránya, akik versenytársaik piacról való kilépésére számítanak a közeljövőben. A szolgáltatások területén működő cégek vezetői nyilatkoztak arról a legnagyobb arányban (29%), hogy inkább vagy nagyon valószínűnek tartják versenytársaik piacról való kilépését. Ugyanez az arány az építőiparban 25, a kereskedelemben pedig 23 százalék. Az iparban a legalacsonyabb ez az arány, de az ipari vállalkozásoknak is

19 százaléka inkább vagy nagyon valószínűnek tartja versenytársai piacról való kilépését. A nem exportáló cégek, valamint a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások az exportálóknál és a részben vagy egészében külföldi tulajdonú cégeknél lényegesen nagyobb arányban számítanak arra, hogy az elkövetkező félében valamely versenytársuk felhagy a tevékenységével, kilép a piacról.

ÁR- ÉS BÉRVÁLTOZÁSOK (2022–2023)

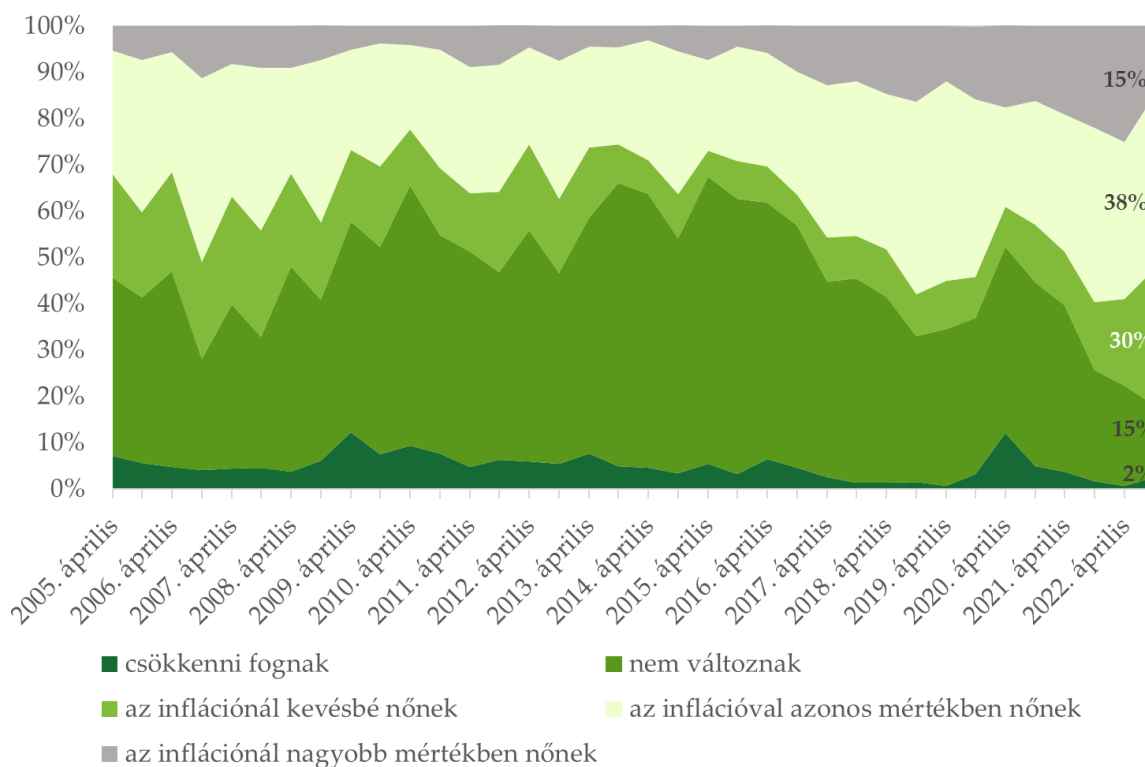
A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) féléves konjunktúravizsgálata részeként 2022 októberében összesen 2 135 hazai vállalkozás vezetője számolt be a belföldi értékesítési árak és az exportárak várható alakulásáról, illetve a bruttó bérek múltbeli és jövőbeli változásáról.

Belföldi értékesítési árak és exportárak várható alakulása a következő félévben

A válaszadók 82 százaléka jelezte, hogy a következő félévben nőni fognak a belföldi értékesítési árak, 4 százalékponttal többen, mint 2022

áprilisában. A vállalkozások 2005 óta egyetlen alkalommal sem számoltak ilyen magas arányban áremeléssel. A cégek legnagyobb csoportja – 38 százaléuk – az inflációval azonos mértékű áremelést prognosztizál.

A hazai vállalkozások prognózisa a belföldi értékesítési árak következő félévben várható alakulásáról 2005. április és 2022. októbere között, százalék

Forrás: GVI 2005–2022

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.¹

¹ 2005. április: N=1753, 2005. október: N=1196, 2006. április: N=1311, 2006. október: N=1251, 2007. április: N=1374, 2007. október: N=1184, 2008. április: N=1084, 2008. október: N=1379, 2009. április: N=1368, 2009. október: N=1315, 2010. április: N=1582, 2010. október: N=1788, 2011. április: N=1743, 2011. október: N=1853, 2012. április: N=2464, 2012. október: N=3082, 2013. április: N=3383, 2013. október: N=3396, 2014. április: N=2518, 2014. október: N=2751, 2015. április: N=3246, 2015. október: N=3268, 2016. április: N=2884, 2016. október: N=2620,

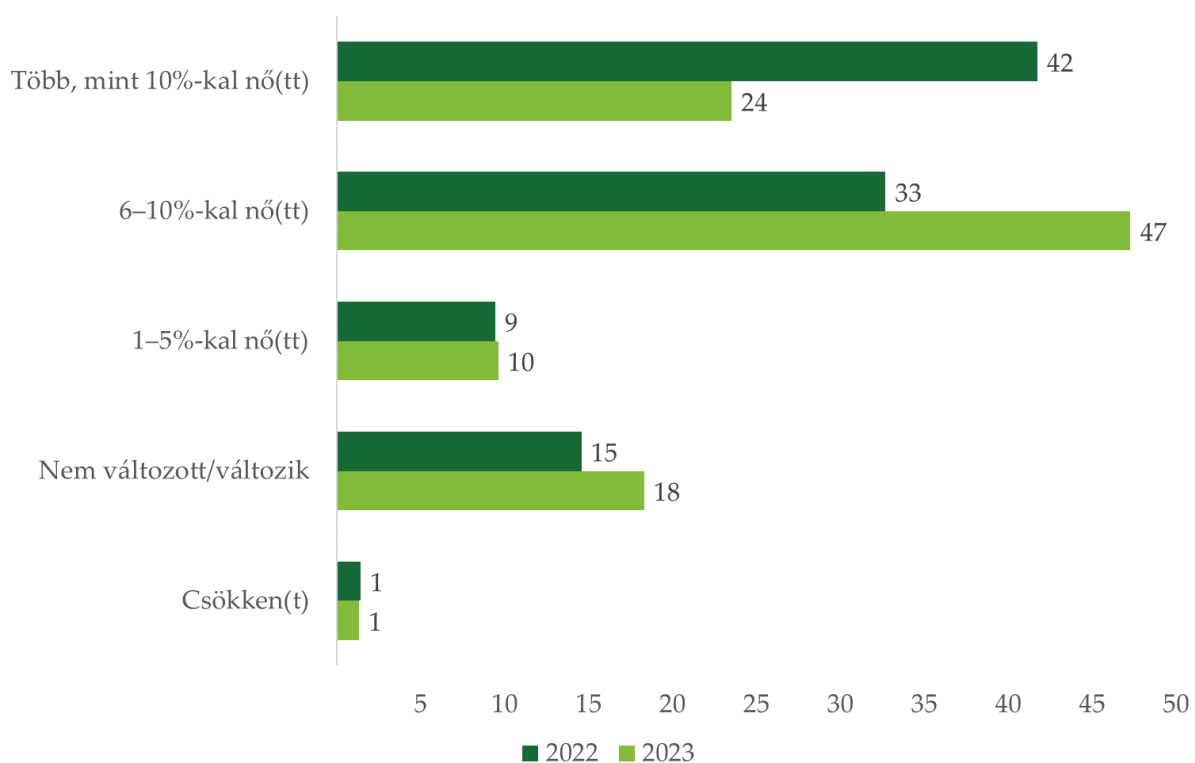
A 10–49 fős és az 50–249 fős vállalatok számolnak leggyakrabban emelkedő értékesítési árakkal, míg az ágazatokat tekintve az építőipari és a kereskedelmi cégek vélekednek ugyanígy legnagyobb arányban. Emellett a kereskedelemben kiemelkedően magas azon cégek aránya, amelyek az inflációnál nagyobb mértékű áremelést terveznek.

A külföldre értékesítő vállalkozások 63 százaléka ítélte meg úgy, hogy nőni fognak az exportárai, ami a 2005 óta vizsgált időszak legmagasabb értéke.

Bruttó bérek változása 2022-ben és 2023-ban

2022-ben a vállalkozások többségénél (84%) nőttek a bérek. A béremelések mértéke a cégek 42 százalékánál átlagosan 10% feletti volt, harmaduknál 6–10%-os, 9 százalékánál pedig 1–5%-os. 2023-ra vonatkozóan a cégek 81 százaléka jelezte, hogy béremelést hajt végre, 18 százalékuk nem tervez változtatni a béreken, 1 százalékuk pedig csökkenésre számít.

Bruttó bérek változása 2022-ben és 2023-ban, százalék (N₂₀₂₂=1843, N₂₀₂₃=1399)

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Amellett, hogy a béremelést tervező cégek aránya alacsonyabb 2023-ban, a vállalkozások várakozásai a béremelés mértékével kapcsolatban is elmaradnak a 2022-ben megvalósultaktól: a cégek tizede 1–5%-os, 47 százaléka 6–10%-os, míg 24 százaléka 10% feletti béremelést tervez. A 2022-ben megvalósulthoz képest tehát jelentősen nőtt a 6–10% közötti béremelést tervezők aránya, miközben számottevően csökkent a 10% feletti béremelésben gondolkozóké

A vállalatméret növekedésével nő azoknak a cégeknek az aránya, amelyek 2022-ben bért emeltek, illetve 2023-ban béremelést hajtanak végre. Bércsökkenés 2022-ben kizárólag a 10 fő alatti cégeknél fordult elő (6 százalékkuk csökkentett), míg 2023-ban a 10 fő alatti (5%) és az 50–249 fős cégek (1%) számolnak a bérek csökkenésével. Minden létszámkategóriára jellemző, hogy 2022-höz képest magasabb azon cégek aránya, amelyek 2023-ban nem terveznek változtatni a béreken.

Az egyes gazdasági ágazatok közül a szolgáltatások területén működő vállalkozások (73, illetve 75%) és az építőipari cégek (76, illetve 74%) között a legalacsonyabb, míg az ipari cégek körében a legmagasabb (94, illetve 85%) a béremelést végrehajtó, illetve tervező vállalkozások aránya. A 2022-ben megvalósult béremelésekhez viszonyítva egyedül a

szolgáltatást végző cégek esetében mondható el, hogy a jövőre vonatkozó béremelési terveik optimistábbak, csak körükben emelkedett (2 százalékponttal) a béremelést tervezők aránya, a többi ágazat esetében csökkent ez az arány: az építőipari cégek körében 2, a szolgáltatást végzőknél 5, míg az ipari cégek esetében 9 százalékponttal. A szolgáltató cégek 75 százaléka, az építőipari cégek 74 százaléka, a kereskedelmi cégek 82 százaléka, míg az ipari vállalatok 85 százaléka tervez béremelést 2023-ban. A vizsgált ágazatokban a béremelést tervezők többsége 6–10%-os béremelést tervez.

Az exportáló vállalatok nagyobb arányban hajtottak végre béremelést 2022-ben (90%), illetve terveznek béremelést 2023-ban (91%), mint a csak hazai piacra termelő vállalkozások (2022-ben 78 százalékkuk vezetett be béremelést, 2023-ra már csak 69 százalékkuk tervez béremelést).

Tulajdonszerkezet szerint a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások 2022-ben jelentősen nagyobb arányban csökkentették (2%) vagy fagyasztották be (16%) a béreket, mint a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek (0, illetve 11%). 2023-ban a hazai tulajdonú vállalkozások 78 százaléka tervez béremelést, a külföldi tulajdonban lévő cégek esetében 88 százalék ez az arány.

NEMZETKÖZI TENDENCIÁK

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozósi időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(január)	5,5%	5,5%	5,5%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(január)	47,3	47,0	47,1
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(január)	90,2	86,4	88,6
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(január)	102,1		102,6
USA	Munkanélküliségi ráta	(január)	3,4%	3,6%	3,5%
	CB fogyasztói bizalmi index	(január)	107,1	109,0	109,0
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(január)	46,9	46,8	46,8
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(január)	50,1	49,8	47,0

¹ <https://www.ifo.de/en/survey/ifo-business-climate-index>

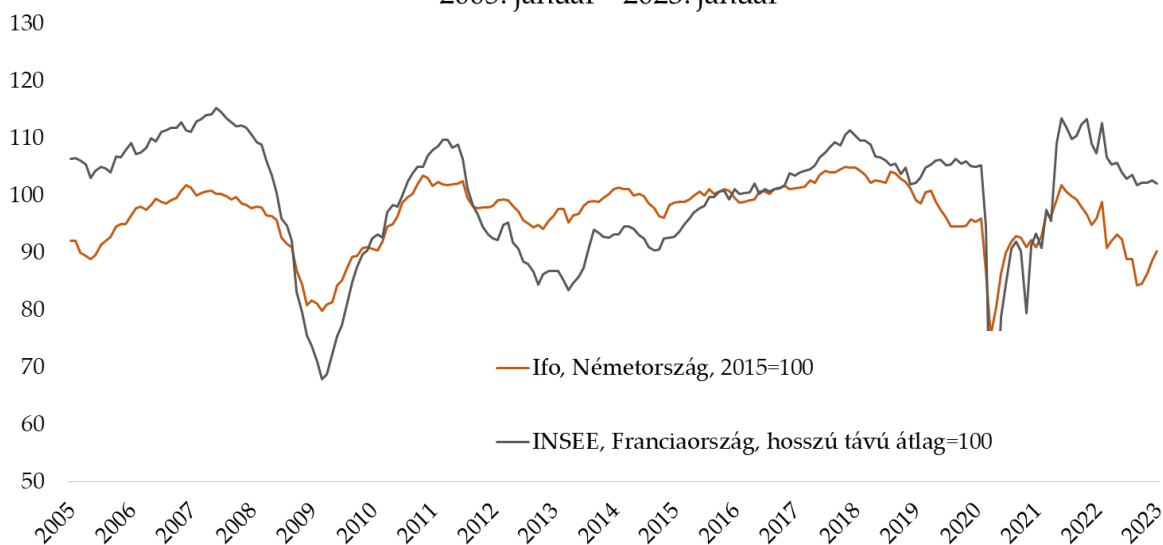
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

További adatok forrása: <https://www.bloomberg.com/markets/economic-calendar>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke nőtt decemberhez képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest kis mértékben szintén nőtt, és jobban teljesített a vártnál. A munkanélküliségi ráta ugyanazon a szinten maradt Németországban. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index csökkent az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke csökkent az előző hónaphoz képest. Az amerikai feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke nőtt a decemberi értékhez viszonyítva. A munkanélküliségi ráta javult az Egyesült Államokban. A kínai beszerzési index értéke nőtt decemberhez képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2023. január

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

KAPCSOLAT

MKIK GVI
1065 BUDAPEST, LÁZÁR UTCA 10.
TEL: 1/235-05-84
E-MAIL: GVI@GVI.HU
INTERNET: [HTTP://WWW.GVI.HU](http://WWW.GVI.HU)

KÉSZÍTETTE

TÓTH KATALIN, ELEMZŐ
SZÉLL KRISZTIÁN, ELEMZŐ

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUZZSINA, ÜGYVEZETŐ

2023. FEBRUÁR 15.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2023. január, Budapest,
2023-02-15